

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte aferente activității
băncilor)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului.
Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor și a unor acte normative a fost elaborat de Banca Națională a Moldovei (BNM). Conform prevederilor pct. 45 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, proiectul este promovat de Ministerul Finanțelor.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite.
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Unul dintre criteriile de referință (closing benchmark) din Poziția Comună a UE pentru Clusterul 2 „Piața Internă”, care include și Capitolul 9 „Servicii financiare”, prevede că Republica Moldova trebuie să demonstreze soliditatea și independența autorităților de reglementare și supraveghere, respectarea unor standarde înalte de integritate, în conformitate cu legislația sectorială, precum și existența unei capacități administrative adecvate pentru aplicarea și respectarea acquis-ului în domeniul serviciilor financiare. În același document, Uniunea Europeană constată alinierea parțială a cerințelor prudențiale pentru instituțiile de credit și subliniază necesitatea armonizării cu cea mai recentă versiune a Directivei 2013/36/UE și a unor prevederi din Regulamentul (UE) nr. 575/2013. În aceeași logică, Raportul de extindere al UE privind Republica Moldova arată că, în sectorul bancar, este necesară continuarea eforturilor de aliniere a cadrului legal național la acquis-ul european în domeniul reglementării bancare. Întrucât prin Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor a fost realizată o transpunere parțială a Directivei 2013/36/UE, iar pentru respectarea criteriilor de referință se impune alinierea acesteia la cea mai recentă versiune a directivei, modificată ultima dată în anul 2025, proiectul Legii pentru modificarea Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, <i>în continuare</i> proiectul de lege, reprezintă unul dintre pilonii esențiali ai angajamentelor asumate în cadrul procesului de aderare în domeniul sectorului bancar, asigurând, totodată, existența temeiului legal pentru actele normative ale BNM prin care urmează să se transpună prevederile Regulamentului (UE) nr. 575/2013 și a regulamentelor delegate corespunzătoare. În același timp, proiectul de lege a fost elaborat în vederea realizării angajamentului asumat de Banca Națională a Moldovei de aliniere a legislației Republicii Moldova în domeniul bancar la Acquis-ul Uniunii Europene, conform Anexei A la Clusterul 2 „Piața internă”, Capitolul 9 „Servicii financiare” din Programul Național de aderare a RM la UE pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 – acțiunea normativă nr. 1 cu termen de realizare Octombrie 2026. Respectiv, prezentul proiect de lege are ca obiect alinierea cadrului național privind accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a acestora la evoluțiile recente ale cadrului european – Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit în vigoare la momentul actual – așa numitul pachet CRD VI/CRR III, în special la modificările aduse Directivei 2013/36/UE prin CRD V și CRD VI. Aceste directive reflectă lecțiile desprinse din crizele financiare recente, din creșterea interconectării transfrontaliere a instituțiilor financiare și din apariția unor noi categorii de riscuri structurale. În lipsa unei adaptări corespunzătoare, cadrul normativ național ar rămâne fragmentat și insuficient pentru a răspunde riscurilor emergente. Intervenția legislativă urmărește consolidarea

stabilității financiare, creșterea eficienței supravegherii și asigurarea unui nivel adecvat de protecție a deponenților și a pieței.

In concreto, proiectul de lege are drept obiectiv actualizarea prevederilor Legii nr. 202/2017 la pachetul CRD VI/CRR III (legea în vigoare transpune parțial prevederile pachetului CRD IV/CRR în vigoare în 2015), și anume la modificările Directivei 2013/36/UE până la momentul actual, inclusiv modificările realizate prin:

- Directiva (UE) 2018/843
- Directiva (UE) 2019/878 (CRD V)
- Directiva (UE) 2019/2034
- Directiva (UE) 2021/338
- Directiva (UE) 2022/2556
- Regulamentul (UE) 2023/1114
- Directiva (UE) 2023/2864
- Directiva (UE) 2024/1619 (CRD VI)
- Directiva (UE) 2024/2994.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

La elaborarea proiectului de lege s-a ținut cont de respectarea prevederilor pct. 13 sbpct. (2) din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1171/2018, conform căruia la elaborarea proiectului de act normativ urmează a fi respectată terminologia legislației UE, utilizându-se concepte și noțiuni identice sau compatibile celor utilizate în legislația Uniunii Europene.

I. Înlocuirea noțiunii de „bancă” cu noțiunea de „instituție de credit” în scopul aducerii cadrului național în concordanță cu definiția utilizată la nivelul Uniunii Europene.

Noțiunea actuală de „bancă” din Legea nr. 202/2017 nu corespunde noțiunii de „instituție de credit” din Regulamentul (UE) nr. 575/2013, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (UE) 2019/2033. Respectiv, dacă până la modificarea menționată, instituțiile de credit erau acele entități care au ca activitate principală atragerea de depozite sau de alte fonduri rambursabile de la public și acordarea de credite în cont propriu, după respectiva modificare, aplicabilă pentru statele UE din 26 iunie 2021, sunt calificate ca instituții de credit, firmele de investiții de talie mare, cu rol-cheie în sistem (așa numitele „societățile de investiții bancare”).

Respectiv, potrivit art. 4 alin. (1) pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013, sunt instituții de credit:

1) întreprinderile care desfășoară activitatea de atragere de depozite sau alte fonduri rambursabile de la public și acordarea de credite în cont propriu sau

2) întreprinderile care desfășoară fie activități de tranzacționare pe cont propriu, fie subscriere de instrumente financiare și/sau plasare de instrumente financiare cu angajament ferm, fără ca întreprinderea să fie un comerciant de mărfuri și de certificate de emisii, un organism de plasament colectiv sau o societate de asigurare și care îndeplinește una dintre următoarele condiții:

valoarea totală a activelor consolidate ale întreprinderii este mai mare sau egală cu 30 de miliarde EUR;

valoarea totală a activelor întreprinderii este mai mică de 30 de miliarde EUR, iar întreprinderea face parte dintr-un grup, iar valoarea totală a activelor consolidate ale tuturor întreprinderilor din grupul

respectiv, care la nivel individual au active totale mai mici de 30 de miliarde EUR și care desfășoară oricare dintre activitățile menționate mai sus, este mai mare sau egală cu 30 de miliarde EUR; sau valoarea totală a activelor întreprinderii este mai mică de 30 de miliarde EUR, întreprinderea face parte dintr-un grup, iar valoarea totală a activelor consolidate ale tuturor întreprinderilor din grup care desfășoară oricare dintre activitățile menționate este mai mare sau egală cu 30 de miliarde EUR, în cazul în care supraveghetorul consolidant, în consultare cu colegiul de supraveghetori, decide astfel pentru a contracara eventualele riscuri de eludare și eventualele riscuri la adresa stabilității financiare a Uniunii.

Modificarea noțiunii determină aplicarea integrală a cerințelor prudențiale prevăzute de Legea nr. 202/2017 societăților de investiții care se califică ca fiind instituții de credit. Conform considerentelor Regulamentului (UE) 2019/2033, această soluție se justifică prin faptul că cele mai mari și mai interconectate societăți de investiții au modele de afaceri și profiluri de risc comparabile cu cele ale instituțiilor de credit care acceptă depozite semnificative, prestează servicii similare celor bancare și își asumă riscuri la scară largă. Totodată, societățile de investiții cu importanță sistemică sunt suficient de mari și prezintă riscuri care pot afecta stabilitatea și buna funcționare a piețelor financiare într-o măsură similară cu cea generată de marile instituții de credit.

Deși, în prezent, aceste societăți de investiții nu sunt relevante în contextul Republicii Moldova, întrucât nu există astfel de entități, în temeiul angajamentului de transpunere integrală a cadrului prudențial al UE, aceste prevederi sunt preluate în legislația națională.

II. Reglementarea atribuțiilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare în calitate de autoritate competentă pentru societățile de investiții care sunt calificate ca fiind instituții de credit conform noii noțiuni

Prin proiectul de lege au fost introduse prevederi care stabilesc atribuțiile Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) în calitate de autoritate competentă pentru societățile de investiții calificate ca fiind instituții de credit.

Astfel, au fost operate modificări la **art. 4** din Legea nr. 202/2017, introducându-se **alin. (1¹)** care stabilește prevederi “în oglindă” celor prevăzute pentru BNM, în calitatea sa de autoritate competentă pentru instituțiile de credit care desfășoară activități de preluare de depozite.

Totodată, a fost introdus un nou articol – **art. 5¹** – care detaliază atribuțiile de autorizare, reglementare și autorizare a societăților de investiții calificate ca instituții de credit. Prevederile respective asigură alinierea cu Directiva 2019/2034 care modifică Directiva 2013/36, acestea constituind norme echivalente celor din art. 5 stabilite pentru BNM, în calitatea sa de autoritate de supraveghere.

III. Instituirea regimului de pașaportizare pentru desfășurarea activităților instituțiilor de credit din state membre pe teritoriul Republicii Moldova, respectiv a instituțiilor de credit din Republica Moldova pe teritoriul statelor membre

Elementul fundamental al aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană este integrarea deplină în mecanismele care asigură libera circulație a serviciilor financiare și exercitarea libertății de stabilire. Astfel, un element central al cadrului UE este principiul pașaportului european, potrivit căruia o instituție de credit autorizată într-un stat membru poate desfășura activități pe teritoriul altui stat membru, fie prin prestarea directă de servicii, fie prin înființarea unei sucursale, fără a fi necesară o autorizare. Această condiție este esențială pentru participarea la piața internă a UE.

În acest context, proiectul de lege introduce prin **Capitolul 2¹ (art. 23²-23⁵)** regimul aplicabil activităților desfășurate de instituțiile de credit și a instituțiilor financiare din statele membre pe teritoriul Republicii Moldova. Acesta stabilește cerințe de acces al acestor instituții de credit și

instituții financiare pe piața din Republica Moldova, inclusiv aspecte procedurale privind exercitarea dreptului de prestare a serviciilor și libertatea de stabilire, rolul autorităților competente, documentele care urmează a fi prezentate BNM în calitate de autoritate gazdă, cerințele de raportare pentru aceste instituții de credit în relația cu BNM, precum și cooperarea cu autoritățile competente din statul membru de origine. Totodată, sunt prevăzute norme privind măsurile pe care le poate lua BNM cu privire la activitatea acestor instituții de credit pe teritoriul R. Moldova, în cazul încălcării legislației autohtone sau al unor riscuri pentru stabilitatea financiară și protecția deponenților. Capitolul nou introdus va intra în vigoare în termen de 5 ani de la data aderării R. Moldova la Uniunea Europeană. Corelativ, proiectul de lege stabilește și cadrul juridic aplicabil instituțiilor de credit persoane juridice din Republica Moldova care, după aderare, vor desfășura activități pe teritoriul altor state membre, prin înființarea de sucursale sau prestarea directă de servicii, în baza mecanismului de transmitere de către BNM a notificării autorităților competente din statele membre gazdă (**art. 32¹**). De asemenea, sunt prevăzute norme privind cooperarea și schimbul de informații între BNM și autoritățile competente din statele membre, precum și măsurile care pot fi adoptate de BNM în legătură cu activitatea instituțiilor de credit din Republica Moldova care își desfășoară activitatea pe teritoriul statelor membre(**art. 32² și modificările la art. 99 alin. (1)**).

IV. Instituirea unui regim distinct de supraveghere a sucursalelor din state terțe

Un element la fel de important al proiectului de lege îl reprezintă instituirea unui regim distinct și detaliat pentru sucursalele instituțiilor de credit din state terțe (state din afara UE).

La momentul actual, Legea nr. 202/2017 în vigoare, pentru sucursalele din alte state (care includ și state membre), prevede aplicarea, în mod corespunzător, a cerințelor de acces și a cerințelor prudențiale aplicabile băncilor (art. 24 alin. (8)). Până la momentul actual, pe teritoriul Republicii Moldova nu au fost înființate sucursale ale unor bănci din alte state.

Astfel, în contextul modificărilor aduse regimului sucursalelor instituțiilor de credit din alte state decât cele membre a UE prin **CRD VI**, prin care s-a urmărit crearea unui cadru mai clar și mai apropiat de cel aplicabil sucursalelor instituțiilor de credit din state membre, prezentul proiect de lege introduce cerințe clare pentru sucursalele din state terțe, în special în ceea ce privește:

autorizarea și desfășurarea activității, precum și retragerea autorizației – **art. 24, art. 25, art. 27, art. 29**;

clasificarea sucursalelor, în raport cu riscul pe care îl reprezintă aceste sucursale la adresa stabilității financiare și a integrității pieței la nivelul Uniunii și al statelor membre, respectiv, **în clasa 1** (valoarea activelor cel puțin echivalentul a 5 miliarde EUR sau 5% din pasivul sucursalei pentru activitățile de atragere depozite ori depozite mai mari decât echivalentul a 50 milioane EUR) **și clasa 2** (care nu îndeplinesc niciuna dintre condițiile aferente clasei 1) – **art. 26**;

condiții pentru sucursale calificate – **art. 28** – cu scopul ca BNM să poată institui cerințe mai ușoare pentru acestea, precum derogări de la cerința de lichiditate sau de la cerințele de raportare;

capitalul de dotare – **art. 94¹** – constituit din active sub formă de numerar sau instrumente asimilate numerarului, titluri de natura datoriei emise de administrații centrale sau bănci centrale sau orice alt instrument la dispoziția sucursalei care să poată fi utilizat nerestricționat și imediat;

lichiditatea – **art. 94²** – tipul activelor pentru a acoperi ieșirile de lichidități pe o perioadă de cel puțin 30 zile și stabilitatea finanțării pe termen lung (NSFR);

guvernanța internă – **art. 94³** – conducerea activității sucursalei, cadrul de administrare a activității, inclusiv acordurile de externalizare;

contabilizarea – **art. 94⁴**;

raportarea – **art. 94⁵** – informațiile care se prezintă periodic Băncii Naționale a Moldovei, inclusiv cele referitoare la întreprinderea lor principală, și

publicarea – **art. 30** – informațiile și documentele care trebuie să fie publicate de către sucursală.

În plus, este instituit un regim specific pentru sucursalele care îndeplinesc criterii de importanță sistemică – **art. 31** – care permite autorității competente să aplice măsuri proporționale riscului, inclusiv solicitarea transformării acestora în instituții de credit-filiale (**art. 31¹**). Aceste dispoziții urmăresc să asigure un tratament prudential adecvat pentru entități care, deși nu sunt stabilite ca instituții de credit în sensul deplin al legislației UE, pot genera riscuri semnificative la nivel național.

V. Prevederi aferente integrării riscurilor de mediu, sociale și de guvernare, în continuare riscurile ESG, în cadrul de administrare a activităților instituțiilor de credit, în cadrul de raportare și publicare.

Comunicarea Comisiei Europene din 6 iulie 2021, „Strategia pentru finanțarea tranziției către o economie durabilă” evidențiază că riscurile ESG, precum și cele generate de efectele fizice ale schimbărilor climatice, de pierderea biodiversității și de degradarea mediului, în special a ecosistemelor, constituie o provocare fără precedent pentru economia Uniunii și pentru stabilitatea sistemului financiar. Aceste riscuri se disting prin caracterul lor orientat spre viitor și prin impactul diferit pe termen scurt, mediu și lung. Natura specifică a riscurilor climatice și a altor riscuri de mediu – inclusiv cele legate de degradarea mediului și de pierderea biodiversității, atât riscurile de tranziție, cât și cele fizice – impune, în mod deosebit, abordarea și gestionarea lor într-un orizont de timp îndelungat, de cel puțin 10 ani.

Astfel, modificările prin Directivei 2013/36/UE aduse de Directiva 2024/1619/UE (așa numitul pachet CRD VI) au fost realizate pentru ajustarea adecvată a sectorului financiar, în special, a instituțiilor de credit, pentru a se atinge obiectivul de zero emisii nete de gaze cu efect de seră în economia Uniunii până în 2050, prin ținerea sub control a riscurilor inerente.

Potrivit considerentelor CRD VI, pentru a menține o reziliență adecvată la efectele negative ale factorilor ESG, instituțiile de credit trebuie să fie în măsură să identifice, să măsoare și să gestioneze în mod sistematic riscurile ESG, iar autoritățile lor de supraveghere ar trebui să aibă obligația de a evalua riscurile la nivelul fiecărei instituții, precum și la nivel sistemic, acordând prioritate factorilor de mediu și avansând către alți factori de durabilitate, pe măsură ce metodologiile și instrumentele de evaluare evoluează.

Respectiv, prin noile prevederi aferente riscurilor ESG din proiectul de lege, transpuse astfel cum sunt prevăzute în pachetul CRD VI, se urmărește stabilirea obligației instituțiilor de credit:

de a avea un cadru de administrare a activității și procese interne solide pentru gestionarea riscurilor ESG – modificările la **art. 38**, un nou articol – **art. 38³**;

de a lua în considerare apetitul pentru risc al instituției de credit în ceea ce privește riscurile ESG în cadrul implementării politicilor de remunerare – **art. 39 alin. (1) și alin. (2)**;

de a avea strategii aprobate de organul lor de conducere care să țină seama nu numai de impactul actual, ci și de cel prospectiv al factorilor ESG, precum și implementarea unor planuri specifice aferente monitorizării riscurilor ESG – modificările la **art. 41 alin. (3)**;

de a se asigura că organul de conducere, la nivel colectiv, dispune de cunoștințe, aptitudini și experiență necesare pentru a înțelege activitatea instituției de credit din perspectiva riscurilor ESG și efectele acestora pe termen scurt, mediu și lung – **art. 43¹ alin. (2)**;

de a se asigura că integrează riscurile ESG în cadrul procesului intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri. (**art. 60 alin. (4) și art. 78 alin. (1)**); La momentul actual, la nivelul CRR III nu

sunt stabilite cerințe de capital specifice Pilonului I pentru acoperirea riscurilor ESG, ținând cont de dificultatea cuantificării exacte a impactului factorilor ESG, având în vedere specificul diferențiat, inclusiv din punct de vedere geografic al statelor membre

de raportare și publicare a datelor și informațiilor cu privire la expunerile lor la riscurile ESG (**art. 84 alin. (1) și art. 91 alin. (1)**).

De asemenea, prin modificările la **art. 100 alin. (1), art. 101 alin. (1) și art. 139 alin. (3)** se urmărește stabilirea aspectelor referitoare la riscurile ESG care trebuie verificate și analizate de BNM în calitatea sa de autoritate de supraveghere, precum și măsurile de supraveghere care pot fi aplicate instituțiilor de credit în privința gestionării riscurilor ESG.

Respectiv, la momentul actual abordarea este una graduală și proporțională, și, important de menționat, se evită impunerea automată de cerințe de capital, permițând însă intervenția BNM atunci când riscurile ESG sunt semnificative.

VI. Prevederi care au ca scop fortificarea competențelor de supraveghere ale BNM cu privire la modificările structurale semnificative – deținerile semnificative, fuziunile și dezmembrările

Pachetul CRD VI determină că, autoritățile de supraveghere trebuie să dispună de toate competențele necesare pentru a monitoriza și controla operațiunile importante ale instituțiilor de credit, în scopul limitării riscurilor prudențiale și al prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului.

Astfel, prin CRD VI s-a produs o schimbare relevantă în modul de supraveghere a operațiunilor semnificative realizate de instituțiile de credit – de la un control predominant după ce au avut loc operațiunile, către o implicare mai timpurie a autorităților competente. Potrivit considerentelor directivei, s-a observat că anumite operațiuni juridice sau economice – precum fuziunile, dezmembrările, achizițiile de dețineri semnificative ori transferurile de active de proporții mari – pot influența într-un interval scurt și într-o manieră substanțială profilul prudențial al unei instituții de credit. În absența unor competențe clare privind notificarea și evaluarea prealabilă a acestor operațiuni, autoritățile s-au aflat adesea în situația de a interveni doar ulterior, după ce riscurile s-au concretizat.

Fuziunile și dezmembrările sunt considerate, prin natura lor, operațiuni semnificative din punct de vedere prudențial, întrucât entitatea rezultată prezintă, automat, un profil de risc diferit față de entitățile implicate în operațiune.

În contextul dispozițiilor directivei – în cadrul căreia, anterior modificărilor introduse prin CRD VI, nu existau prevederi specifice privind asemenea operațiuni – normele referitoare la fuziune și dezmembrare din legislația națională au fost ajustate prin modificarea **art. 34**, în vederea alinierii la prevederile relevante ale directivei. Astfel, dacă anterior legea stabilea, într-o manieră generală, cerințe aplicabile operațiunilor de fuziune sau dezmembrare, inclusiv în ceea ce privește procedura de evaluare a acestora, iar actele normative emise în aplicarea legii detaliau aceste cerințe, proiectul de lege a înlocuit mecanismul aprobării prealabile cu cel al notificării prealabile și a detaliat criteriile avute în vedere la evaluarea unor asemenea operațiuni. Este important de menționat că mecanismul de notificare prealabilă are natura unui act permisiv similar aprobării prealabile, cu instituirea dreptului BNM de a se opune.

Se observă că, potrivit abordării introduse prin CRD VI, accentul este pus, printre altele, pe evaluarea măsurii în care operațiunea respectivă este susceptibilă de a avea legătură cu fapte sau tentative de spălare a banilor ori de finanțare a terorismului.

Totodată, prin modificările aduse **art. 34** au fost menționate informațiile și documentele care urmează a fi prezentate de instituția de credit, precum și conduita BNM în acest context, inclusiv sub aspectul coordonării acțiunilor sale cu alte autorități competente în cazul fuziunilor transfrontaliere.

Cu privire la operațiunile prin care are loc un transfer semnificativ de active și pasive, acestea, de asemenea, sunt supuse, notificării prealabile a BNM, la fel ca în abordarea consacrată de CRD VI. Dacă în legea actuală, era supus aprobării prealabile transferul de active de cel puțin 25%, atunci prin proiectul de lege a fost instituită limita de 10% din activele sau datoriile totale ale entității, astfel cum prevede CRD VI. În acest sens, s-a introdus **art. 34¹** care stabilește inclusiv tipurile de transfer care nu se iau în calcul la calcularea limitei menționate.

În ceea ce privește achiziționarea de către instituțiile de credit, societățile financiare holding și societățile financiare holding **mixte a deținerilor semnificative în capitalul anumitor întreprinderi**, prin CRD VI s-a introdus un mecanism de evaluare bazat pe notificare prealabilă și opoziția autorității competente. Autoritatea competentă evaluează impactul operațiunii de achiziție asupra guvernantei, structurii de grup, capacității de gestionare a riscurilor și situației financiare a instituției de credit, societăților financiare holding și societăților financiare holding mixte, după caz. Astfel, prin proiectul de lege, în Titlul III, a fost introdus **Capitolul 3¹**, care cuprinde dispoziții referitoare la regimul respectivelor **dețineri semnificative** – deținerile care reprezintă cel puțin 15% din capitalul eligibil al instituțiilor de credit, societăților financiare holding și societăților financiare holding mixte aprobate de BNM – în special, obligația acestora de a notifica BNM înainte de realizarea unor asemenea operațiuni (**art. 57²¹**) și evaluarea acestei operațiuni de către BNM (**art. 57²**). De asemenea, la fel ca în cazul fuziunilor și dezmembrărilor, au fost introduse prevederi referitoare la cooperarea BNM cu alte autorități implicate – **art. 57³**, în cazul operațiunilor transfrontaliere, cu scopul fortificării capacității acesteia de a lua decizii informate și, respectiv, bine fundamentate.

Totodată, la fel, pentru monitorizarea continuă a structurii de proprietate a instituției de credit, a fost introdus **art. 57⁴**, prin care se stabilește obligația de notificare a cesionării deținerilor semnificative, deoarece orice modificare a deținerilor instituției de credit poate avea un impact similar cu intrarea unui nou acționar, inclusiv asupra stabilității și guvernantei instituției de credit, inclusiv riscurile asumate de instituția de credit.

La fel, pentru motive de aplicabilitate eficientă a prevederilor referitoare la obligația de notificare a achizițiilor de dețineri semnificative realizate de instituțiile de credit, au fost instituite norme care să se refere la regimul sancționator în cazul în care respectiva obligație nu este respectată – **art. 57⁵** – cum ar fi suspendarea exercitării drepturilor de vot sau declararea voturilor ca fiind nule.

VII. Consolidarea cadrului prudențial aplicabil politicilor de remunerare și a supravegherii acestora

Legea actuală conține prevederi aferente politicilor de remunerare în art. 39, care constituie transpunerea prevederilor relevante din CRD, cu excepția beneficiilor discreționare de tipul pensiilor, remunerării variabile care descriu mecanismele de tip „clawback” sau de tip „malus”.

CRD VI consolidează cerințele privind politicile de remunerare, punând accent pe alinierea mai strictă a remunerației variabile la profilul de risc și la performanța sustenabilă a instituțiilor de credit. Totodată, prin modificările aduse de CRD VI se extinde, dar și se clarifică domeniul de aplicare al regulilor de remunerare, în special în ceea ce privește personalul care poate avea un impact semnificativ asupra profilului de risc al instituției de credit.

Respectiv, **art. 39** a fost modificat în mod corespunzător prin introducerea unor prevederi care definesc în mod expres categoriile de personal care au impact semnificativ asupra profilului de risc al instituției de credit, precum și competența BNM de a stabili criterii cantitative și calitative suplimentare, în conformitate cu Regulamentul delegat (UE) 2021/923, ale cărui prevederi urmează a fi stabilite în proiectul de modificare a Regulamentului nr. 322/2018 – introducerea **art. 39 alin. (1¹)**. De asemenea, în ceea ce privește principiile aplicabile remunerației variabile, acestea au fost întărite prin stabilirea unor obligații ale instituției de credit precum cele de condiționare a plății remunerației variabile de situația financiară a instituției de credit de sustenabilitatea capitalului (**art. 39 alin. (2) lit. k)**), de amânare a remunerației variabile (**art. 39 alin. (2) lit. n)**), de ajustare ulterioară prin acorduri de tip „malus” și „clawback” (**art. 39 alin. (2) lit. o)**) și de aliniere a politicilor de pensii (**art. 39 alin. (2) lit. p)**). La fel, s-au stabilit și principii referitoare la politicile de remunerare aplicabile instituțiilor de credit care beneficiază de sprijin financiar public extraordinar – introducerea **art. 39 alin. (2²)**.

Toate aceste modificări au ca scop consolidarea disciplinei prudențiale, astfel încât prin remunerațiile acordate personalului să nu se încurajeze asumarea de riscuri excesive pentru instituția de credit și să prevadă mecanisme pentru ajustarea remunerațiilor în situația în care lucrurile nu se îndreaptă în direcția corectă.

VIII. Consolidarea cerințelor de guvernanță aplicabile organului de conducere și funcțiilor-cheie

Prin CRD VI a fost consolidat cadrul aplicabil organului de conducere și persoanelor care dețin funcții-cheie, recunoscându-se rolul esențial al acestora în implementarea efectivă a cadrului de guvernanță și de administrare a riscurilor. O modificare cheie este faptul că cerințele se vor aplica nu doar instituțiilor de credit, dar și societăților financiare holding și societăților financiare holding mixte caresunt aprobate de BNM potrivit proiectului.

Până la modificările aduse prin CRD VI, nu era destul de clar spectrul responsabilităților persoanelor care conduc activitatea instituțiilor de credit, din perspectiva noțiunilor difuze care erau consacrate în directivă. La momentul actual, directiva stabilește noțiunile de “organ de conducere”, “organ de conducere în funcția sa de supraveghere”, “organ de conducere în funcția sa de conducere”, “conducere superioară”, “persoane care dețin funcții-cheie”, “funcții de control intern” și “director financiar”, noțiuni care fie există în legea bancară actuală, fie au fost preluate prin prezentul proiect de lege.

Astfel, conform legii bancare actuale, organul de conducere al unei bănci este reprezentat de Consiliu și organul executiv. Din natura responsabilităților stabilite de art. 41 și art. 42 din legea actuală, rezultă că Consiliul este, în sensul directivei, organ de conducere în funcția sa de supraveghere, iar executivul – organ de conducere în funcția sa de conducere.

În consecință, în proiectul de lege au fost introduse sau modificate noțiunile relevante, precum și propuse modificări la **art. 40 alin. (1)** și introduse **alin. (1¹)-(1²)**, cu scop de clarificare.

De asemenea, în proiectul de lege a fost introdusă și noțiunea de “funcții de control intern”, “coordonatori ai funcțiilor de control intern” și “conducere superioară”. Până la acest moment, legea nu conținea mențiune expresă despre aceste funcții, acestea fiind descrise în regulamentul aferent cadrului de administrare a activității, aprobat prin HCE nr. 322/2018 și, corespunzător, în Regulamentul nr. 292/2018 aferent evaluării adecvării acestor persoane. Luând în considerare abordarea existentă în CRD VI de a le aduce în atenție în cadrul prevederilor aferente guvernanței și a cadrului de administrare a instituției de credit, și nu doar în ghidurile emise de Autoritatea Bancară

Europeană, preluarea acestora în proiectul de lege a fost considerată oportună, inclusiv și stabilirea normelor care descriu modul de evaluare a acestor funcții de către instituțiile de credit (**art. 44²**).

În ceea ce privește evaluarea calității membrilor organului de conducere și a persoanelor cu funcții cheie, normele directivei se bazează, până la modificările aduse de CRD VI, în mare parte pe principii și nu abordau în nici un fel modul și momentul în care supraveghetorii sunt obligați să evalueze adecvarea membrilor organului de conducere sau a persoanelor care dețin funcții cheie. Prin noile prevederi (*art. 91-91a din CRD VI*), se încearcă să se minimizeze diferențele dintre legislațiile statelor membre, inclusiv pentru a determina statele membre să reconsidere modul în care reglementează aceste aspecte.

De exemplu, în anumite state membre, supraveghetorii evaluează adecvarea membrilor organului de conducere înainte de numire (Germania, Franța, Italia, Spania, Austria), iar în alte state membre (Belgia, Irlanda, Suedia) numirea acestor persoane este urmată de evaluarea realizată de supraveghetor (în anumite cazuri, cu posibilitatea impunerii unor măsuri).

În acest context, CRD VI stabilește obligații exprese pentru autoritățile competente de a împiedica persoanele alese să facă parte din organul de conducere, după caz, să fie numite persoanele în funcțiile cheie, în cazul în care, potrivit dreptului intern, evaluarea de către supraveghetor se face ex ante și, corespunzător, să îi demită pe membrii sau persoanele respective din funcții, în cazul în care evaluarea se face ex-post.

Luând în considerare mecanismele existente de supraveghere a instituțiilor de credit utilizate de către BNM conform legislației în vigoare, obligația ca membrii organului de conducere a instituției de credit, precum și persoanele care dețin funcții-cheie să fie aprobați de BNM înainte de a fi numiți a fost menținută și în prezentul proiect de lege (**art. 43 alin. (5), alin. (7) și alin. (11)**). În ceea ce privește evaluarea membrilor organului de conducere a societăților financiare holding și societăților financiare holding mixte, evaluarea realizată de BNM a acestor persoane, în calitate de autoritate competentă responsabilă de supravegherea pe bază consolidată, se realizează ex-post, prin procedura de notificare.

Cu privire la criteriile luate în considerare la evaluarea membrilor organului de conducere și a persoanelor care dețin funcții cheie, CRD VI accentuează necesitatea ca aceștia să dispună, în mod colectiv și individual, de cunoștințe, competențe și experiență adecvate complexității și modelului de afaceri al instituției de credit. De asemenea, se consolidează rolul organului de conducere în supravegherea riscurilor emergente, inclusiv a riscurilor ESG sau riscurilor TIC.

În această ordine de idei, introducerea **art. 43¹** din proiectul de lege are ca scop fortificarea cerințelor pentru transmiterea responsabilității primare de evaluare a adecvării organului de conducere către instituția de credit, criterii care sunt analizate și ulterior de BNM în cadrul evaluării pe care o realizează în calitate de supraveghetor. De menționat că, în ceea ce privește corespunderea la nivel colectiv a organului de conducere, a fost prevăzută în mod expres necesitatea ca cunoștințele, aptitudinile și experiența să fie adecvate pentru ca aceste persoane să poată înțelege activitățile desfășurate de instituția de credit, din perspectiva nu doar a riscurilor principale, dar și a riscurilor ESG. Totodată, diversitatea și echilibrul de gen sunt menționate în mod expres ca condiție necesară a fi asigurată, în ceea ce privește componența organului de conducere.

La fel de important este și faptul că, prin proiectul de lege s-a introdus și obligația expresă a instituțiilor de credit de a alocă resurse umane și financiare adecvate pentru integrarea și formarea membrilor organului de conducere, inclusiv în ceea ce privește riscurile și impactul riscurilor ESG și riscurile TIC (**art. 43¹ alin. (11)**).

Prin prezentul proiect, s-a accentuat, la nivelul legii, faptul că BNM, are autoritatea de a analiza respectarea, de către membrii organului de conducere și persoanelor cu funcții cheie, a condițiilor minime cerute de lege și de actele normative emise în aplicarea acesteia, în special, faptul dacă există motive întemeiate pentru a suspecta că este săvârșită sau a fost săvârșită o faptă ori o tentativă de spălare de bani sau de finanțare a terorismului sau că există un risc crescut în acest sens, de a evalua toate circumstanțele și informațiile legate de activitatea, reputația și de experiența membrilor organului de conducere și de a decide dacă, atât la nivel individual, cât și la nivel colectiv, cerințele prevăzute sînt îndeplinite (**art. 43¹ alin. (3)**).

Totodată, prin proiectul de lege au fost introduse atribuții specifice pentru Consiliul instituției de credit (**art. 41 alin. (3)**) care se referă la aprobarea și implementare planurilor specifice aferente monitorizării riscurilor ESG, aprobarea planurilor specifice pentru a monitoriza riscurile de concentrare rezultat din contrapărțile centrale.

IX. Consolidarea cadrului de supraveghere prudențială, inclusiv clarificarea și individualizarea cerințelor de fonduri proprii suplimentare impuse de BNM urmare SREP (Pillar 2 Guidance)

Modificările propuse la **art. 100–101¹** se referă la consolidarea procesului de supraveghere și evaluare (SREP) în conformitate cu prevederile CRD VI, prin extinderea și detalierea elementelor pe care BNM le are în vedere în procesul de analiză și evaluare a instituțiilor de credit.

În primul rând, se clarifică și se extinde sfera riscurilor analizate, prin includerea explicită a riscurilor ESG, precum și a riscurilor asociate expunerilor la criptoactive. Este de menționat, că conform PNA 2026-2029, urmează a fi adoptată o lege specială, care reglementează regimul furnizării de servicii de criptoactive, inclusiv de către instituțiile de credit. De asemenea, se instituie obligația evaluării planurilor instituțiilor privind gestionarea riscurilor ESG, inclusiv existența unor ținte cuantificabile și a unor mecanisme de monitorizare pe termen scurt, mediu și lung, astfel cum stabilesc art. 87a și art. 98 din CRD VI.

În al doilea rând, sunt consolidate competențele BNM în calitate de autoritate de supraveghere în materia simulărilor de criză (**art. 101¹ alin. (1)**). Aceste prevederi reflectă întărirea cadrului european privind robustețea testelor de stres.

Chiar dacă, în cadrul CRD IV, cerințele din Pillar 2 aveau ca fundament evaluarea individuală a instituției de credit, CRD V întărește explicit acest principiu, impunând ca cerința de fonduri proprii suplimentare să fie clar individualizată și justificată, pentru a crește transparența și predictibilitatea supravegherii.

Astfel, introducerea **art. 101¹** în proiectul de lege consolidează mecanismul orientărilor privind fondurile proprii suplimentare (Pillar 2 guidance), prin reglementarea expresă a analizei periodice a capitalului intern, a stabilirii nivelului global adecvat al fondurilor proprii și a naturii juridice a orientărilor emise de BNM, în linie cu art. 104b din CRD VI. Astfel, se clarifică faptul că neconformarea cu aceste orientări nu declanșează automat restricțiile privind plățile dividendelor, plățile bonusurilor și plățile legate de instrumentele de fonduri proprii de nivel 1 suplimentar, atât timp cât cerințele obligatorii de capital sunt respectate. Este de menționat că, în ierarhia relevantă a cerințelor de fonduri proprii, aceste cerințe de fonduri proprii suplimentare trebuie să se situeze deasupra cerințelor minime relevante de fonduri proprii și sub cerința amortizorului combinat sau cerința amortizorului pentru indicatorul efectului de levier, după caz.

X. Stabilirea unei proceduri specifice de aprobare și a unor competențe directe de supraveghere asupra anumitor societăți financiare holding și societăți financiare holding mixte, pentru a se asigura că aceste societăți holding pot fi considerate direct responsabile pentru asigurarea

respectării cerințelor prudențiale consolidate, fără a le supune unor cerințe prudențiale suplimentare la nivel individual.

În conformitate cu normele stabilite în CRD V (articolul 21a), societățile financiare holding-mamă dintr-un stat membru, societățile financiare holding mixte-mamă dintr-un stat membru, societățile financiare holding-mamă din UE și societățile financiare holding mixte-mamă din UE trebuie să solicite aprobarea supraveghetorului consolidant sau autorității competente din statul membru în care sunt stabilite aceste societăți. Odată cu solicitarea aprobării, se transmit o serie de informații, precum: informații privind organizarea structurală a grupului din care face parte societatea financiară holding sau societatea financiară holding mixtă, cu o indicare clară a filialelor sale și, după caz, a întreprinderilor-mamă, precum și a locației și a tipului de activitate desfășurată de fiecare dintre entitățile din cadrul grupului;

informații privind numirea a cel puțin două persoane care conduc efectiv societatea financiară holding sau societatea financiară holding mixtă și respectarea cerințelor prevăzute la articolul 121 din CRD privind calificarea directorilor;

informații privind respectarea criteriilor prevăzute la articolul 14 privind acționarii, în cazul în care societatea financiară holding sau societatea financiară holding mixtă are ca filială o instituție de credit; organizarea internă și distribuirea sarcinilor în cadrul grupului; și

orice alte informații necesare pentru efectuarea evaluărilor menționate la articolul 21a alineatele (3)-(4) din CRD.

Din explicațiile prezentate în preambulul CRD V rezultă necesitatea supunerii holdingurilor-mamă unui regim de supraveghere, având în vedere că numeroase instituții de credit la nivelul UE sunt controlate de astfel de societăți, care pot adopta decizii strategice cu impact semnificativ asupra activității entităților de credit aflate sub controlul lor. În situațiile în care holdingurile nu cooperează, nu dispun de mecanisme interne adecvate sau structura lor organizatorică nu permite exercitarea unei supravegheri eficiente, autoritatea de supraveghere întâmpină dificultăți în impunerea și verificarea respectării cerințelor la nivel de grup. Astfel, aprobările impuse permit autorității de supraveghere să aibă un control efectiv asupra holdingurilor.

În consecință, Titlul V, în Capitolul 2 aferent supravegherii pe bază consolidată, secțiunea 2-a din Legea nr. 202/2017 dedicată societăților financiare holding și societăților financiare holding mixte a fost completată cu **art. 116¹-116⁵** care descriu procedura de aprobare a societăților financiare holding și a societăților financiare holding mixte, exceptarea de la aprobare a anumitor societăți, precum și modul în care BNM, în calitate de supraveghetor consolidant, verifică respectarea condițiilor de aprobare, ia deciziile privitoare la aceste societăți, inclusiv ce ține de aplicarea măsurilor de supraveghere corespunzătoare.

XI. Modificări care au ca scop clarificarea delimitării dintre supravegherea microprudențială și cea macroprudențială în evaluarea riscului sistemic al instituțiilor de credit (alinieră la abordarea CRD V)

Din prevederile actuale, preluate din pachetul CRD IV rezultă că BNM, în SREP, verifică și analizează și „impactul băncii asupra sistemului”, iar, totodată, analizează riscul pe care banca îl creează pentru sistem, ca întreg, adică din perspectiva macroprudențială.

Astfel, modificările la **art. 100 alin. (1) lit. b), art. 103 alin. (1), art. 106 alin (3) lit. b)**, prin care sunt propuse a fi excluse prevederile referitoare la evaluarea instituțiilor de credit din perspectiva riscului sistemic și la analiza riscurilor la care acestea pot expune sistemul financiar se întemeiază pe logica pachetului CRD V, care a delimitat mai clar supravegherea microprudențială de cea

macroprudențială. Conform acestei abordări, diferită de pachetul CRD IV, pentru a evita suprapunerea de competențe și dublarea analizelor, autoritatea competentă trebuie să evalueze, în cadrul SREP, riscurile și vulnerabilitățile fiecărei instituții de credit, în timp ce riscurile pentru stabilitatea sistemului financiar și identificarea instituțiilor cu importanță sistemică sunt tratate prin cadrul și instrumentele macroprudențiale dedicate (O-SII/G-SII, amortizoare sistemice).

XII. Alinierea cadrului de supraveghere cu privire la fondurile proprii suplimentare (Pillar 2 Requirement) și pragul privind cerințele de capital (output floor) la cerințele CRD VI

Prin proiectul de lege, competențele de supraveghere ale BNM, au fost fortificate, în conformitate cu modificările realizate prin CRD VI, în special în ceea ce privește clarificarea mecanismului de impunere a cerințelor de fonduri proprii suplimentare. Totodată, au fost introduse dispoziții exprese privind interacțiunea dintre cerințele de fonduri proprii suplimentare și aplicarea pragului privind cerințele de capital (output floor).

Astfel, prin modificările la **art. 139¹ alin. (6)**, se introduce conceptul de capital “considerat adecvat” de către BNM în cazul în care impune cerințe suplimentare de fonduri proprii. De asemenea, prin **art. 139¹ alin. (1)** sunt detaliate cazurile în care BNM impune cerința de fonduri proprii suplimentare, inclusiv cerința ca BNM să motiveze în mod corespunzător decizia prin care le impune. De asemenea, prin **art. 139¹ alin. (8)-(13)** se reglementează distinct modul de determinare și acoperire a riscului de levier, inclusiv condițiile în care fondurile proprii suplimentare trebuie constituite exclusiv din capital de nivel 1.

Această separare reflectă importanța indicatorului de levier în arhitectura prudențială post-criză și necesitatea unei abordări prudente, subliniată și în CRD VI.

XIII. Modificări în regimul sancționator aplicat de BNM, inclusiv în ceea ce privește măsurile de supraveghere

Evoluția prevederilor Directivei 2013/36/UE transpuse prin Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor până la momentul actual reflectă creșterea rolului autorității de supraveghere bazat pe analiza conformității desfășurării activității băncilor la un rol preventiv și activ cu scopul de a asigura stabilitatea financiară sistemică. Întru asigurarea îndeplinirii unui asemenea rol a fost nevoie de consolidarea independenței în materie de supraveghere a autorității competente și a competențelor pe care le deține, inclusiv măsurile individuale pe care le aplică instituțiilor de credit, într-un cadru eficient, proporțional și disuasiv, care ar contribui la dezideratul de stabilitate financiară a sistemului financiar.

Astfel, proiectul de lege extinde și granulează spectrul măsurilor de supraveghere aplicate de BNM, în corespundere cu abordarea prevăzută de CRD VI, mutând accentul de la o intervenție predominant reactivă, orientată spre constatarea și sancționarea încălcărilor deja produse, către o supraveghere preventivă și proporțională, care se bazează pe identificarea și remedierea timpurie a deficiențelor de guvernare, organizare și administrare a riscurilor, înainte ca acestea să producă consecințe nefaste prudențiale sau riscuri pentru stabilitatea sectorului bancar.

În acest context, se introduce competența BNM de a solicita reducerea riscurilor care decurg din factorii ESG, de a impune simulări de criză privind expunerile la criptoactive, precum și de a solicita instituției de credit să reducă expunerile față de o contraparte centrală, când consideră că este un risc de concentrare excesiv. (**modificările la art. 139 alin. (3)**).

La fel, astfel cum stabilește și CRD VI, proiectul de lege cuprinde modificări în regimul sancționator (**art. 141 alin. (1)**), incluzând penalitățile cu titlu cominatoriu ca instrument de constrângere, necesar

pentru respectarea măsurilor de supraveghere într-un timp util, care ar asigura atingerea scopului pentru care o măsură de supraveghere a fost aplicată de BNM.

Este de menționat că trebuie să se facă o distincție dintre sancțiunea sub formă de amendă și penalități cu titlu cominatoriu, din perspectiva scopului pe care îl urmăresc. Dacă sancțiunea sub formă de amendă este aplicat pentru încălcări care deja au avut loc, atunci penalitățile cu titlu cominatoriu urmăresc încetarea stării de neconformare.

Astfel, prin aplicarea penalităților cu titlu cominatoriu se încearcă descurajarea tergiversării revenirii instituției de credit pe albia conformității. Acestea urmează a fi aplicate ca un instrument menit să asigure reacții rapide ale instituțiilor de credit. Este de menționat că aplicarea penalităților cu titlu cominatoriu nu poate fi nelimitată. Natura lor reclamă ca acestea să fie aplicate doar atât timp cât instituția de credit nu se conformează cu o obligație impusă de BNM, respectiv să înceteze odată cu îndeplinirea acesteia.

Modificarea unor acte normative conexe (Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare)

Prin proiectul de lege se propun modificări la Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, și anume, prin introducerea unui nou articol – **art. 75⁴** – care are drept scop transpunerea art. 69 alin. (1) din Directiva 2013/36 în partea care se referă la aspecte ce țin de relația BNM cu Autoritatea Bancară Europeană (ABE). Astfel, prin articolul introdus se stabilește obligația BNM de a informa ABE cu privire la sancțiunile aplicate în temeiul legii cu privire la instituțiile de credit. Această prevedere urmează să fie aplicabilă din data aderării Republicii Moldova la UE.

Concomitent, se propun modificări în Legea nr. 192/1998 în legătură cu modificarea termenului de ”bancă” în ”instituție de credit”.

Intrarea în vigoare a proiectului de lege

Ținând cont de limitele temporale stabilite pentru adoptarea proiectului de lege, prevăzute în angajamentele asumate de Republica Moldova, se propune ca intrarea în vigoare a proiectului de lege să aibă loc în termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial, cu excepția următoarelor norme:

Începând cu data aderării:

prevederile care conțin referințe la state membre și UE, precum și modificările referințelor din lege la “alte state” în ”state membre” sau “state terțe”;

prevederile cu privire la acționariat (procedura de notificare prealabilă cu opoziție, modificarea definiției de deținere calificată, inclusiv prin majorarea nivelului deținerii calificate de la 1% la 10% și includerea conceptului de influență semnificativă,);

regimul sucursalelor instituțiilor de credit din state terțe;

relațiile cu autoritățile competente din UE și autoritățile UE, având în vedere statutul Republicii Moldova de stat membru;

majorarea pragurilor aferente deținerilor calificate în entități nefinanciare (de la 10% la 15% din capitalul eligibil a instituției de credit și quantumul total al acestor dețineri – de la 20% la 60%) etc.;

În termen de 5 ani de la data aderării (conform Poziției de Negociere) – prevederile aferente dreptului de stabilire și libertatea de a presta servicii (pașaportizarea);

În termen de 4 luni de la data publicării în Monitorul Oficial – cerințele aferente riscurilor de mediu, sociale și de guvernare (ESG);

În termen de 1 lună de la data publicării în Monitorul Oficial – regimul deținerilor semnificative în entități financiare (cel puțin 10% din capitalul eligibil al instituției de credit, respectiv 15% din data aderării).

Deși aplicarea efectivă a anumitor norme este amânată până la data aderării, după caz, în termen de 5 ani de la data aderării, consacrarea lor prealabilă în lege permite instituțiilor de credit și autorității competente să inițieze, în perioada premergătoare aderării, măsurile necesare de adaptare, inclusiv la nivel de guvernanta, procese interne, sisteme și resurse umane. Această abordare contribuie la consolidarea capacității operaționale a băncilor și asigură aplicarea efectivă și conformă a normelor respective la data aderării, cu diminuarea riscurilor de neconformare și disfuncționalități operaționale. În legătură cu faptul că noțiunea de “bancă” a fost modificată și, înlocuită, corespunzător cu termenul de “instituție de credit”, în dispozițiile finale din prezentului proiect de lege au fost incluse și prevederi care să asigure că trimiterile din legislația în vigoare la termenul de „bancă” să se considere ca fiind făcute la noua noțiune. Aceeași abordare se referă și la termenul de “societate financiară non-bancară” care a fost înlocuit cu termenul de “instituție financiară”.

3.2 Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Pachetul CRD/CRR cu ultimele modificări reflectă lecțiile desprinse din crizele financiare recente, din creșterea interconectării transfrontaliere a instituțiilor din sectorul financiar și din apariția unor noi categorii de riscuri structurale. În lipsa unei adaptări corespunzătoare, cadrul normativ național ar rămâne fragmentat și insuficient pentru a răspunde riscurilor emergente. Intervenția legislativă urmărește consolidarea stabilității financiare, creșterea eficienței supravegherii și asigurarea unui nivel adecvat de protecție a deponenților și a pieței.

Totodată, în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană, lipsa acestui cadru legal poate genera consecințe negative semnificative, inclusiv:

apariția unor condiții de concurență inechitabilă pentru instituțiile de credit pe piața UE;

un nivel insuficient de protecție a deponenților în absența unui regim de supraveghere adecvat și similar celui din UE din partea autorității competente.

Neimplementarea în timp util a unor reglementări conforme cerințelor europene poate conduce la nealinierea legislației naționale la acquis-ul UE, cu impact direct asupra procesului de integrare europeană și asupra capacității Republicii Moldova de a concura eficient pe piețele internaționale. Mai ales că în absența adoptării prezentului proiect de lege, există un risc real de neîndeplinire a angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul reuniunii de screening bilateral aferente Clusterului 2 – Piața internă, Capitolul 9 „Servicii financiare”, care prevăd adoptarea actului normativ până în Octombrie 2026.

De asemenea, având în vedere că prezentul proiect de lege este inclus în lista actelor normative necesare a fi coordonate cu Comisia Europeană, opțiunea neadoptării proiectului de lege nu este una sustenabilă, în contextul procesului de aderare a Republicii Moldova la UE.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de lege nu produce efecte asupra sectorului public, întrucât noile prevederi nu instituie atribuții sau responsabilități suplimentare pentru alte autorități publice, cu excepția BNM și CNPF, în calitate sa de autoritate competentă.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului de lege nu implică cheltuieli financiare și nu presupune alocarea de mijloace financiare din bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat
Proiectul de lege nu generează un impact direct asupra sectorului privat. Totuși, prin noile cerințe aplicabile instituțiilor de credit — menite atât să asigure alinierea cadrului național la cea mai recentă versiune a Directivei 2013/36/UE și Regulamentului (UE) nr. 575/2013, cât și să consolideze eficiența sectorului bancar și, implicit, a întregului sistem financiar — se așteaptă un efect pozitiv indirect asupra întregului sector privat.
4.4. Impactul social
Având în vedere că deponenții reprezintă o categorie vulnerabilă în cadrul sistemului financiar, iar proiectul de lege transpune cele mai recente modificări ale Directivei 2013/36/UE privind cerințele prudențiale aplicabile instituțiilor de credit — modificări care urmăresc, în esență, consolidarea protecției deponenților — se apreciază că proiectul generează un impact social favorabil indirect.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Atât Legea nr.202/2017 cu privire la activitatea băncilor, cât și proiectul dat de Lege implică prelucrarea datelor cu caracter personal în scopul asigurării unei supravegheri eficiente a sectorului bancar pe dimensiunea achizițiilor de cote părți în capitalul social al băncilor/instituțiilor de credit, identificarea beneficiarilor efectivi ai acestora etc., fapt ce presupune accesul la informațiile de identificare ale persoanelor fizice. În vederea prevenirii abuzurilor, accesului neautorizat sau transferului ilegal al datelor, sunt instituite garanții privind securitatea și confidențialitatea datelor și modului de prelucrare a acestora. Respectiv, prelucrarea datelor cu caracter personal obținute de către BNM se realizează în conformitate cu prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Totodată, potrivit art. 5 alin. (2) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, BNM are dreptul de a prelucra datele cu caracter personal obținute în exercitarea atribuțiilor prevăzute de prezenta lege fără consimțământul subiecților datelor cu caracter personal.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Proiectul de lege are un impact pozitiv asupra echității și egalității de gen, prin instituirea unor obligații pentru instituțiile de credit de a asigura o componență a organului de conducere care să reflecte, în mod proporțional, diversitatea și echilibrul de gen, precum și obligația de a furniza BNM date privind diferențele de remunerare ale personalului, defalcate pe criteriul de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
Proiectul de lege introduce dispoziții noi privind obligația instituțiilor de credit de a integra și gestiona riscurile de mediu, precum și pe cele sociale și de guvernanză (ESG) în activitatea lor. Prin aceste prevederi, proiectul contribuie la promovarea unui comportament responsabil și are un impact pozitiv în ceea ce privește protecția mediului.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Conform prevederilor art. 1 din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, proiectele de acte normative aferente sectorului financiar bancar și nebanca sunt exceptate de la necesitatea de efectuare a analizei impactului de reglementare asupra activității de întreprinzător.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Obiectivele Directivei 2013/36/UE, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2024/1619 (CRD VI) sunt următoarele: consolidarea cadrului de supraveghere prudentială a instituțiilor de credit; uniformizarea standardelor privind autorizarea și evaluarea conducerii (fit & proper); fortificarea cerințelor privind guvernanta internă și gestionarea riscurilor, în special riscul de credit; extinderea și armonizarea competențelor autorităților de supraveghere, inclusiv în materia sancțiunilor; reducerea arbitrajului de reglementare și asigurarea unei aplicări coerente în toate statele membre. Prin proiectul de lege se urmărește alinierea cadrului național la standardele europene și crearea premiselor pentru aplicarea efectivă a normelor la data aderării, implicit alinierea totală la prevederile Directivei 2013/36/UE, în versiunea din vigoare. Proiectul de lege păstrează dispozițiile cu specific național, de exemplu, cum ar fi cele referitoare la acționariatul instituției de credit (art. 45 alin. (1) lit. b) și c), alin. (3)- (7), art. 51-52¹, art. 54), la dețineri calificate ale instituțiilor de credit din afara sectorului (art. 56-57), unele dintre criteriile luate în considerare la evaluarea deținerilor semnificative (art. 57² alin. (1)), alte cerințe prudenciale specifice (art. 83). Aceste prevederi, care sunt în vigoare la acest moment, necesită a fi menținute luând în considerare faptul că, fie au fost introduse în trecut, urmare recomandărilor organizațiilor internaționale precum Fondul Monetar Internațional, inclusiv în cadrul exercițiului FSAP, fie corespund realităților sectorului, întru asigurarea existenței instrumentariului necesar BNM în activitatea acesteia de supraveghere. Având în vedere că Legea nr. 202/2017 a transpus prevederile pachetului CRD IV, tabelul de concordanță este actualizat odată cu prezentul proiect de lege, pentru includerea prevederilor care au fost modificate prin toate directivele până la momentul actual, inclusiv CRD V, CRD VI.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Regulamentul (UE) nr. 575/2013 – așa numitul pachet CRR – constituie actul normativ UE care asigură crearea cadrului necesar pentru implementare prevederilor Directivei 2013/36/UE la nivelul UE. Acesta va fi aplicabil direct în R. Moldova la data aderării, iar până la acest moment, proiectul de lege asigură crearea temeiurilor legale pentru emiterea actelor normative secundare care transpun prevederile CRR, respectiv, proiectul de lege conține prevederi care sunt preluate parțial din respectivul regulament UE (de exemplu: art. 3, art. 4, art. 31, art. 77-78, art. 89, art. 91-92, art. 107, art. 111-141, art. 146, art. 149, art. 142-188, art. 192-241, art. 256, art. 263, art. 337 art. 430-432).
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe portalul particip.gov.md, pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor și poate fi accesat la următoarele linkuri: https://www.mf.gov.md/ro/content/proiect-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-2022017-privind-activitatea-b%C4%83ncilor https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiect-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr2022017-privind-activitatea-bancilor/16591 Totodată, în conformitate cu art.32 alin.(1), alin.(2) și alin.(3) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis spre avizare autorităților și instituțiilor interesate și supus consultării publice, iar în scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege a fost publicat pe portalul particip.gov.md și pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor, disponibil la link-urile prenotate.

Avizele și recomandările parvenite în proces de avizare și consultare publică au fost procesate, iar obiecțiile și propunerile înaintate au fost luate în considerare, după caz, la definitivarea proiectului, cu includerea acestora în sinteza obiecțiilor și recomandărilor.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul de lege a fost supus expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene de către Centrul de Armonizare a Legislației, conform prevederilor art.34 alin.(1) și art.35 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care a emis Declarația de compatibilitate în conformitate cu HG nr.1171/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației RM cu legislația UE, cu unele propuneri, care după caz au fost luate în considerare și incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor părților interesate la proiectul de lege. Totodată, potrivit art. 36-37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte aferente activității băncilor) a fost remis Centrului Național Anticorupție și Ministerului Justiției pentru a fi supus expertizei anticorupție și expertizei juridice. La definitivarea proiectului de lege s-a ținut cont de recomandările expertizelor prenotate, propunerile și obiecțiile acestora fiind incluse în sinteza propunerilor și recomandărilor.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul de lege are ca obiect modificarea Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor și a unor legi conexe, respectiv, în conformitate cu art. 64 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, modificările propuse în proiect se încorporează, de la data intrării în vigoare a dispozițiilor de modificare, în actele normative de bază la care se referă.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Implementarea prevederilor proiectului de lege necesită revizuirea și actualizarea actelor normative ale BNM, care urmează a fi realizată conform PNA 2026-2029 pe parcursul anilor 2026-2027, prin transpunerea prevederilor Regulamentului (UE) nr. 575/2013 și a regulamentelor UE delegate care asigură implementarea CRD/CRR.

Ministră

Victoria BELOUS